

Hoe de staatsstructuur de opleiding van artsen remt

Jonas Brouwers

De opleiding van artsen in België is een complex gegeven. Verschillende bevoegdheden, verantwoordelijkheden en controlemogelijkheden bevinden zich op andere niveaus in onze staatsstructuur. Het is een voorbeeld van een georganiseerde inefficiëntie die de gezondheidszorg eerder remt dan vooruit helpt. Daarnaast is er tussen beide landsdelen een cultuurverschil, dat zichtbaar is in zowel benadering van de opleiding als haar praktische organisatie.

De contingentering van artsen en de planning van het medisch aanbod is een schoolvoorbeeld van een "compromis à la Belge". De federale overheid is verantwoordelijk voor de globale beperking van artsen, hoewel de deelstaten bevoegd zijn voor de subcontingentering van de verschillende disciplines, die binnen het federaal vastgelegde quotum dient te gebeuren. Een federale regelgeving die bovendien gedurende 25 jaar slechts consequent opgevolgd werd door de Vlaamse gemeenschap maar de Franstalige gemeenschap niet corrigeerde in het toelaten van een groter aantal artsen dan voorzien tot de opleiding. Het gebrek aan een responsabiliseringsmechanisme zorgde ervoor dat de situatie jarenlang kon blijven aanslepen, terwijl Vlaamse studenten hun instroomkansen tot de opleiding geneeskunde sterk geremd zagen.

Ook in de opleiding zelf zorgt de huidige staatsstructuur voor moeilijkheden. Zo is het bepalen van erkenningscriteria een federale bevoegdheid terwijl het afleveren van erkenningen toegewezen is aan de deelstaten. Het afleveren van een visum om de geneeskunde uit te oefenen blijft de bevoegdheid van de federale overheid terwijl de finale erkenning als specialist of huisarts toebehoort tot de deelstaten. De Hoge Raad van artsen, die stagemesters en -diensten benoemt en de kwaliteit ervan dient te bewaken, is nog steeds een federaal orgaan terwijl de erkenningscommissies, bevoegd voor het toetsen van artsen in opleiding, bij de deelstaten georganiseerd zijn. De theoretische vorming die artsen in opleiding naast hun beroepsopleiding volgen is dan weer op gemeenschapsniveau georganiseerd met een universitaire Master na Master in Vlaanderen maar slechts een beperkt equivalent in de Franstalige gemeenschap.

Weinigen zien als arts (in opleiding), burger of beleidsmaker het bos nog door de bomen. De staatsstructuur en verschillende bevoegdheden hebben de verantwoordelijkheden en de nodige instrumenten zodanig versnipperd dat ze een struikelblok vormen om een efficiënte, kwalitatieve opleiding te organiseren. Zowel opleiders als artsen in opleiding voelen dit op het terrein: niet enkel door het ontbreken van transparante en efficiënte aanspreekpunten, maar ook door problemen bij het uitreiken van erkenningen of het organiseren van de opleiding. Het stroomlijnen en samenbrengen van bevoegdheden, in het bijzonder voor de opleiding en het opvolgen van de kwaliteit ervan, dringt zich dan ook meer en meer op.